

Suomen Vaunuhistoriallinen Seura
Vagnshistoriska Sällskapet i Finland

Toimintakertomus 2015

Hallituksen kokoukset

Hallitus on kokoontunut toimintavuoden aikana neljä kertaa. Kokoukset on pidetty Harjavallassa 28.3., Kirkkonummella 11.6., Siuntiossa 20.8. ja Hämeenlinnassa 14.11. Hallituksen jäsenet eivät ole saaneet kokouspalkkioita ja ovat matkanneet kokouksiin omalla kustannuksellaan.

Sääntömääräinen vuosikokous 2015 ja tutustuminen Emil Cedercreutz-museoon

Vuosikokous pidettiin lauantaina 26.3. Emil Cedercreutz-museossa Harjavallassa ja läsnä oli 8 jäsentä.

Puheenjohtajaksi valittiin Axel Cedercreutz ja hallituksen jäseniksi Margareta Segersven, Jenni Mäntynen, Maija Räihä, Isabella Salenius, Heikki Heiskanen, Carin Knape, Mika Korpivaara sekä Karl-Henrik Jönsson. Toiminnantarkastajaksi valittiin Raija Rehnberg ja varalle

Anne Marie Aminoff. Kaikki henkilövalinnat tehtiin yksimielisesti.

Vuosikokouksen yhteydessä jäsenillä oli ainutlaatuinen mahdollisuus tutustua Emil Cedercreutz-museon kokoelmiin. Museo sijaitsee erittäin luonnonkauniilla paikalla Kokemäenjoen rantatöyräällä. Paikalla, jonka Emil Cedercreutz on itse valinnut. Emil Cedercreutzin museon esineistö hämmästyttää monipuolisuudellaan taiteesta kulttuurihistoriaan ja kaikki on poikkeuksellisen aistikkaasti esille asetettu. Jo museon esillepano on taidetta. Seuran jäsenet saivat erittäin asiantuntevan yksityisopastuksen museonjohtaja Henry Flinkmanilta ja konservattori Seppo Poikoselta. Pääsimme myös tutustumaan tiloihin mihin yleisöllä ei ole pääsyä eli ajokaluvarastoihin ja restaurointitiloihin. Museo on ehdottomasti tutustumisen arvoinen. Seuran

jäsenille käynti Emil Cedercreutzin museossa oli elämys. Nyt tiedämme miten monipuolinen taiteilija ja kulttuurikeräilijä sekä millainen eläinsuojeluaktivisti seuramme logon luoja oli. Tämän kaiken lisäksi aloitettiin valmistelemaan mahdollista vaunuhistoriallista seminaaria yhteistyössä museon kanssa.

Hevosvaunujen kunnostuskurssi

Toimintakauden aikana järjestettiin Ypäjän Hevosopistolla yksi vaunukunnostuskurssi. Kurssilla

oli 8 osanottajaa ja se pidettiin viikonloppuna 17.-19. huhtikuuta. Kurssin aikana kunnostettiin Phaeton, lucktrilla, kiesi ja kirkko-reki. Lisäksi osallistujat työstivät istuimia, valjaita, pyöriä ja vaunulyhtyjä. Kurssin järjestämiseen seura on saanut tukea Ypäjän Hevosopistolta ja Kulturfonden rahastolta.

Vaunuhistoriallinen matka Norjaan toukokuussa

Vaikka alkuperäinen suunnitelma pohjoismaalaisesta vaunuseminaarista ei toteutunutkaan, lähti neljä jäsentä toukokuussa tutustumaan vaunukokoelmiin ja muihin kansallisaarteisiin Oslon alueelle. Isäntänä matkalla toimi Björn Höie, joka on Norjan Vaunuhistoriallisen seuran kunniajäsen ja Folkenborgin museon johtaja. Höie, joka myös on julkaissut monta aiheeseen

liittyvää kirjaa, oli räätälöinyt erittäin kattavan ja mielenkiintoisen matkaohjelman.

Tulopäivänä matkalaiset saivat tutustua Folkenborgin historiallisiin vaunuihin, kieseihin ja rekiin. Päivän päätteeksi Höie esitteli kotitilansa, siellä sijaitsevan kattavan yksityisen vaunukokoelman ja kaksi komeaa ajohevosiaan.

Toisena päivänä suomalaista delegaatiota odotti varsinainen yllätys, kun Ramme Gardin isännöitsijä Torgeir Wiik, esitteli liikemies Petter Olsenin salaisen vaunukokoelman. Tämän erittäin kansainvälisen ja eksoottisen kokoelman lisäksi Wiik avasi

Ramme Gardin portit ja esitteli jo käynnissä olevaa ja ällistyttävän kattavaa entisöimisprojektia. Olsen on kartanon kunnostamisen lisäksi aikeissa avata Munch-museon ja laajentaa jo nyt suurta, barokkilaistyylistä kartanonpuistoa. Käynti ei jättänyt ketään kylmäksi ja oli ikimuistoinen. Siellä tulisi ehdottomasti käydä, jos liikkuu Oslon seudulla.

Kolmantena päivänä oli varsinaisten kulttuuriaarteiden vuoro, kun ryhmä sai ainutlaatuisen mahdollisuuden tutustua Eidsvold Verketin yksityiseen vaunukokoelmaan. Kokoelma on Norjan suurin ja myös historiallisesti merkittävin. Museota esittelivät sekä Mathiesen-suvun edustaja, että varsinainen vaunuharrastaja ja -tietäjä, Per Ivar Langhelle. Suurin osa vaunuista oli peräisin 1800-luvun lopulta ja 1900-luvun alusta ja oli hankittu kamariherra Haaken Larpent Mathiesenin toimesta. Paria vaunua, kuten Landauereita ja Victorioita, käytetään edelleen edustustilaisuuksissa.

Satojen historiallisten hevosvaunujen ja useampien kulttuuriaarteiden lisäksi matkalaiset ehtivät myös tutustumaan sekä Viikinki- että Heyerdahl-museoihin, joissa oli esillä sekä viikinkilaivoja että Kontiki-lautta.

Matkakertomus julkaistiin sekä Ruotsin Vaunuhistoriallisen seuran lehdessä Ekipage 3/2015 että Norjan Vaunuhistoriallisen seuran kotisivuilla.

Perinneajot Oitbackan kartanossa Kirkkonummella su 30.8.

Vaunuhistoriallisen Seuran järjestämiin tiettävästi Suomen ensimmäisiin perinneajokilpailuihin osallistui loppujen lopuksi seitsemän reipasta valjakkoa. Osanottajamäärää karsi osaltaan hevosten jalkavaivat ja viimeingan peruuntumisia tuli ehkä säätiedotuksessa ennustetun sateen ja ukkosen johdosta. Varsinaiset ajot saatiin vietyä läpi poutasäässä, mutta ajojen jälkeisessä valjakoiden tuomaritarkastuksessa rankkasadekuuro yllätti ja antoi lisämaustetta. Sateen johdosta jätettiin suunniteltu kunniakerros ajamatta.

Yleisöä oli paikalla satoja ja tapahtuma oli osa Kirkkonummi päivien -ohjelmaa. Tapahtuma oli

yleisölle ilmainen ja Oitbackan vaunumuseo, joka oli edellisenä päivänä avannut ovensa ensimmäistä kertaa, tarjosi vapaan sisäänkäsyn.

Ajojen tuomarina toimi Reijo Kuhakoski ja kuuluttajana Håkan Wahlman. Yleisöllä oli mahdollisuus äänestää omaa suosikkiaan. Yleisöäänestys tehtiin suljetulla lippuäänestyskellä. Äänestyslippuja jätettiin kolmatta sataa. Yleisöäänestyksen arvonnahan voitto meni Evitskoggiin ja se oli Country White kartanoputiikin 50 euron lahjakortti.

Sijoitusten perusteet olivat yhteenlasketut pisteet seuraavista arvostelukohteista: hevonen (olemus ja toimivuus), valjaat (teemaan soveltuvuus ja puhtaus), ajoneuvon kunto (ulkonäkö ja soveltuvuus) ajuri (ajotaito, käytös ja pukeutuminen) sekä yleinen olemus.

Tuomarin tulokset:

1. Maija Räihä, Quentin R, Siuntio

2. Carin Knape, Trichos, Pohja

3. (Jaettu sija)

Jan Andersson, Leijan Helmi,

Kirkkonummi

Katja Hautakangas, Mixu, Helsinki

4. (Jaettu sija)

Tarja Ikävalko, Phabizio, Siuntio

Harri Häkämies, Jumbo,

Kirkkonummi

Wim van der Kooij, Felix, Inko

Palkintoja olivat lahjoittaneet

Eqvist Oy /Forssa, Arctic Milk Oy/

Ypjäjä, Agrimarket /Loimaa, Ratsuri

Riini / Ypjäjä, Valjasseppä Piia

Sandberg / Hyvinkää, Höyrywelho

Oy / Jokioinen, Kiesimestarit / Ypjäjä

Pavo-rehut / Ypjäjä, Couros

verhoon- ja valjasseppä Elina

Parpala / Kirkkonummi ja Reijo

Kuhakoski / Helsinki. Niiden lisäksi

osallistujat saivat tuomarilta hyviä

vinkejä valjastuksiin.

Tapahtuma huomioitiin

artikkelilla Kirkkonummen

Sanomissa ja Hevosmaailma-

lehdessä. Tapahtuman referaatti

julkaistiin myös Ruotsin

Vaunuhistoriallisen seuran

kotisivuilla.

Kesätapaaminen Sjundbyn linnan pihalla syyskuussa

Kuten edellisenä vuonna, seura järjesti vanhojen hevosajopelien näyttelyn Sjundbyn linnan pihalla. Tapahtuma oli järjestetty yhteistyössä Siuntion Pro Hevonen-seuran kanssa.

Vaunuhistoriallisen seuran hallituksen jäsen Carin Knape esiintyi vanhassa ritariasussa ja

Maija Räihä sekä Wim van der Kooij kyyditsivät yleisöä valjakoillaan.

Seuran hallituksen jäsen Margareta Segersven piti kolme erillistä esitelmää kodistaan Sjunbyn linnasta. Linnaa on rakennettu usean vuosikymmenen aikana ja linnan perusti 1560-luvulla sotamarsalkka Jaakko Henrikinpoika Hästesko. Jaakko Hästesko oli kuningas Erik XIV luotettu.

Tapahtuman referaatti julkaistiin Ruotsin Vaunuhistoriallisen seuran kotisivuilla.

Yle-retki 25.9.

Seuran Ylen ajokaluretkelle Pirkanmaalle osallistui yli kaksikymmentä henkilöä. Vierailukohteita oli neljä. Kolmessa kohteessa oli ajokalustoa ja viimeisimpänä kohteena olivat Ylen Tohlopin varsin mittavat rekvisiittavarastot ja kulissipajat. Tohlopissa Yle tarjosi osallistujille ruoan.

Ajokalustoa oli paljon aina risuäkeistä Landau-vaunuun.

Hienoimmat vaunut olivat saksalaista alkuperää olevat Darr & Axthelm Wagenfabrik, Eisenach valmistamat Landau- ja Mylord vaunut.

Darr & Axthelm Wagenfabrik on perustettu 5.4.1869. Vuonna 1897 Paul Axthelm erosi syystä tai toisesta Darrin yhtiökumppanuudesta ja perusti oman yrityksen Weimariin. Vuodesta 1907 Darr valmisti vaunuja nimellä Darr in Eisenach ja tuolloin yritys oli jo taloudellisissa vaikeuksissa. Konrad Darr teki itsemurhan vuonna 1908. Henkilökunta irtisanottiin vuonna 1909 ja yritys lopetettiin. Paul Axthelm sen sijaan vaatimattomasta alusta huolimatta menestyi Weimarissa erinomaisesti ja mainittiin parempien vaunujen valmistajana ja jopa hovihankkijana.

Retki oli onnistunut, vaikka päivälle tulikin pituutta. Jotkut olivat lähteneet liikenteeseen ennen kukonlaulua jo kuuden jälkeen ja olivat kotona vasta illansuussa.

Avustukset

Seura sai avustusta koulutus-toimintaa varten Svenska kulturfonden rahastolta. Myönnettyllä avustuksella on tuettu kunnostuskurssikoulutusta.

Hallitus haki myös avustusta Museovirastolta käynnistääkseen jo vuosien ajan suunniteltua vanhojen hevosajopelien luettelointityötä. Päätöstä ei ole vielä saatu.

Jäsenasiat

Hallitus on onnistunut tavoitteessaan kasvattaa jäsenmäärää. Varsinaista jäsenhankintakampanjaa ei ole tehty, vaan uudet jäsenet ovat liittyneet niiden tapahtumien kautta, joita seuralla on toimintakauden aikana ollut. Toimintakauden aikana liittyneet uudet jäsenet ovat saaneet hallitukselta Tervetuloa seuraan -kirjeen. Vuoden 2015 lopussa oli 69 henkilöjäsentä ja seitsemän yhteisöjäsentä, kun vastaavat luvut vuotta aiemmin olivat 54 ja 7. Jäsenrekisteristä on poistettu 10 jäsentä toimintakauden aikana.

Pikkujoululounas 14.11. Katisten kartanossa Hämeenlinnassa

Seuran pikkujoululounas pidettiin Katisten kartanon hienossa juhlasalissa. Osallistujia oli 24 ja se oli jäsenille ilmainen.

Maittavan lounaan lisäksi jäsenet saivat pienen pikkujoululahjan.

Tunnelma oli lämmin tässä Suomen toiseksi suurimmassa juhlasalissa (Museoviraston tietoa). Salin pinta-ala on jopa 150 neliömetriä. Osa salin huonekaluista oli alkuperäisiä ja seinää koristaa taitelija Oscar Kleinehin merimaisema vuodelta 1878. Taulu kuuluu kartanon arvokkaimpiin esineisiin. Vuonna 1941 sali toimi sotilassairaalana.

Lounaan jälkeen Erkki Wuolijoki esitteli kuvakavalkadin Euroopan historiallisesta liikkumisesta hevosella. Päivän päätteeksi osallistujat saivat tutustua kartanon yksityiseen museoon ja vaunukokoelmaan.

Hallitus